

Jazyk SQL SELECT

Michal Valenta

Katedra softwarového inženýrství FIT
České vysoké učení technické v Praze
©Michal Valenta, 2014

BI-DBS, ZS 2014/15

<https://edux.fit.cvut.cz/courses/BI-DBS/>

Agregační funkce

D9. Kolik je filmů natočených v letech 1938-1940?

```
SELECT COUNT(*) AS pocet_filmu_38_40  
FROM Filmy  
WHERE rok BETWEEN 1938 AND 1940;
```

D10. Kolik různých filmů je rezervovaných?

```
SELECT COUNT (DISTINCT jméno_f)  
FROM Rezervace;
```

D11. Jaká je průměrná cena výpůjčky?

```
SELECT AVG(cena)  
FROM Vypujcky;  
nezahrnuje výpůjčky bez ceny  
(s cenou NULL)
```

```
SELECT AVG(COALESCE (cena,0))  
FROM Vypujcky;  
výpůjčky s cenou NULL se přeloží  
jako 0 a započtou se do výsledku
```

Agregační funkce

Syntaxe:

agregační_funkce ({ALL | DISTINCT} sloupec | výraz)

- COUNT, SUM, MAX, MIN, AVG a mnoho dalších
- Výpočet napříč skupinou zdrojových řádků.
- Co s NULL hodnotami ve sloupci?
- Co s duplicitními hodnotami ve sloupci?
- COUNT(\emptyset) = 0

Výjimka

COUNT(A) ... ignoruje NULL

COUNT(*) ... započte NULL

Agregační funkce

D12. Najdi počet výpůjček s cenou výpůjčky do 899 Kč.

```
SELECT COUNT(*)  
FROM Vypujcky  
WHERE cena < 899.00;
```

D13. Zjisti pro zahraniční zaměstnance celkový objem jejich platů přepočtený na EUR.

```
SELECT SUM (plat)/24.65 AS euro_plat  
FROM Zamestnanci  
WHERE rod_c IS NULL;
```

nebo:

```
SELECT SUM(plat/24.65) AS euro_plat  
FROM Zamestnanci  
WHERE rod_c IS NULL;
```

První varianta je zřejmě efektivnější.

GROUP BY – motivace

D14. Zjisti nejvyšší cenu výpujčky a zjisti, které výpujčky se za tuto cenu uskutečnily.

První nápad:

```
SELECT c_kopie, MAX (cena)  
FROM Výpujčky;
```

ERROR: column "vypujcky.c_kopie" must appear in the GROUP BY clause or be used in an aggregate function

Správné řešení uvedeme dále.

GROUP BY

D15. Najdi pro každý film počet herců, kteří v něm hrají.

```
SELECT jmeno_f, COUNT (rod_c_herce) AS pocet_hercu  
FROM Obsazeni  
GROUP BY jméno_f;
```

ZDROJ:

JMENO_F	HEREC
Batalion	Vítová H.
...	...
Kristián	Mandlová A
Kristián	Nový O.
Lízino štěstí	Sulanová Z
Madla zpívá	Sulanová Z.
Městečko na ...	Boháč L.
Městečko na ...	Marvan J.
Městečko na ...	Plachta J.
...	...
Rozina sebranec	Glázrová M.
Rozina sebranec	Štěpánek P.
...	...

VYSLEDEK:

JMENO_F	POCET_HERCU
Batalion	1
...	...
Kristián	2
Lízino štěstí	1
Madla zpívá	1
Městečko na ...	3
...	...
Rozina sebranec	2
...	...

Seskupování řádků

D16. Najdi pro každý film z tabulky OBSAZENi počet herců, kteří v něm hrají. Ve výsledku ponech pouze filmy, kde hrají dva a více herců.

```
SELECT jmeno_f, COUNT (herec) AS pocet_hercu  
FROM Obsazeni  
GROUP BY jméno_f  
HAVING COUNT(herec)>1;
```

Výsledek bývá implicitně seřazen podle seskupovacího sloupce.

SELECT se všemi klauzulemi

D17. najdi pro každý film z roku 1945 počet herců, kteří v něm hrají. Ve výsledku ponech filmy, kde hrají dva herci a více. Seřaď výsledek podle počtu herců.

```
SELECT Filmy.jmeno_f, COUNT (herec) AS pocet_hercu  
FROM Obsazení JOIN Filmy USING (jmeno_f)  
WHERE Filmy.rok = 1945  
GROUP BY Filmy.jméno_f  
HAVING COUNT (herec) >= 2  
ORDER BY pocet_hercu;
```

Pořadí vyhodnocení:

- 1 zdroj – klauzule FROM
- 2 selekce – klauzule WHERE
- 3 seskupení – klauzule GROUP BY
- 4 agregační funkce podle výsledků GROUP BY – klauzule SELECT
- 5 selekce na výsledky agregační funkce – klauzule HAVING
- 6 řazení výsledku – klauzule ORDER BY

Nevztažený poddotaz

D18. Vyber filmy, které mají stejného režiséra, jako má film Švadlenka.

```
SELECT F1.jmeno_f  
FROM Filmy F1  
WHERE F1.reziser = (SELECT reziser  
                    FROM Filmy F2  
                    WHERE F2.jmeno_f='Švadlenka');
```

Co když bude v databázi více filmů jménem Švadlenka?

- ❶ Atribut jméno_f je klíčem, dotaz je tedy v tomto případě bezpečný.
- ❷ Pokud nemáme jistotu unikátní hodnoty, **nelze použít “=”**.
- ❸ “=” očekává jako druhý operand jednu hodnotu, nikoliv množinu!

Nevztažený poddotaz

D19. Zjistí nejvyšší cenu výpujčky a zjistí které výpujčky se za tuto cenu uskutečnily.

```
SELECT *  
FROM Vypujcky  
WHERE cena = (SELECT MAX (cena)  
              FROM vypujcky);
```

Vnořený dotaz zde vrátí právě jednu hodnotu.

Vztažené poddotazy

D20. Vyber kina a jejich adresy, kde mají na programu více než 8 filmů.

```
SELECT K.název_k, K.adresa  
FROM Kina K WHERE (SELECT COUNT (jméno_f)  
FROM Představení P  
WHERE P.název_k=K.název_k)>8;
```

Vztažené poddotazy se odvolávají na nadřazený dotaz. Jejich vyhodnocení je obvykle náročnější (dražší) než u dotazů nevztažených.

Vztažené poddotazy

D21. Vyber jména a adresy kin, která hrají alespoň tolik filmů jako kino Mír

```
SELECT DISTINCT K.nazev_k
FROM Kina K
WHERE K.nazev_k <> 'Mír' AND
      (SELECT COUNT(jméno_f)
       FROM Predstaveni P1
       WHERE P1.nazev_k= K.nazev_k) >=
      (SELECT COUNT(jmeno_f)
       FROM Predstaveni P2
       WHERE P2.nazev_k='Mír');
```

Poddotaz v klauzuli SELECT

D22. Vypiš seznam všech filmů a u každého uveď počet jeho kopií.

```
SELECT jmeno_f, COUNT (c_kopie) as pocet_kopii  
FROM Kopie K  
GROUP BY jmeno_f;
```

V odpovědi chybí filmy bez kopií.

```
SELECT F.*, (SELECT COUNT (c_kopie)  
              FROM Kopie K  
              WHERE K.jmeno_f=F.jmeno_f) as pocet_kopii  
FROM Filmy F;
```

Zde jsou ve výsledku i filmy bez kopií, tedy mající 0 kopií.

Poddotaz v klauzuli FROM

D23. Najdi průmernou cenu z minimálních cen kopií pro každého zákazníka.

```
SELECT AVG(T.minim_c)
FROM (SELECT MIN(cena)
      FROM Vypujcky
      GROUP BY rod_c) AS T(minim_c);
```

nebo:

```
SELECT AVG(T.minim_c)
FROM (SELECT MIN(cena) AS minim_c
      FROM Vypujcky
      GROUP BY rod_c) T;
```

Vnější spojení

D24. (znovu) Vypiš seznam všech filmů a u každého uveď počet jeho kopií, včetně filmů bez kopií.

varianta 1: (předchozí slide):

```
SELECT F.*, (SELECT COUNT (c_kopie)
              FROM Kopie K
              WHERE K.jmeno_f=F.jmeno_f) as pocet_kopii
FROM Filmy F;
```

varianta 2: (pomocí vnějšího spojení):

```
SELECT jmeno_f, COUNT (c_kopie) as pocet_kopii
FROM Kopie K RIGHT OUTER JOIN Filmy USING(jmeno_f)
GROUP BY jmeno_f;
```

Vliv prázdné množiny na agregaci

D25. Najdi vedoucí kin, kteří mají zaregistrované výpůjčky kopií za méně než 2000 korun.

```
SELECT DISTINCT jmeno_v  
FROM Kina K JOIN Zakaznici Z on (K.jmeno_v = z.jmeno)  
WHERE (SELECT SUM (V.cena)  
      FROM Vypujcky V  
      WHERE V.rod_c = Z.rod_c) < 2000;
```

Nezahrnuje vedoucí, kteří si nepůjčili nic! (SUM(\emptyset)=NULL)

... včetně těch, kteří si nic nepůjčili.

```
SELECT DISTINCT jmeno_v  
FROM Kina K JOIN Zakaznici Z on (K.jmeno_v = z.jmeno)  
WHERE COALESCE ((SELECT SUM (V.cena)  
                FROM Vypujcky V  
                WHERE V.rod_c = Z.rod_c),0) < 2000;
```


Hodnotové výrazy – výraz CASE

CASE

```
CASE <přepínač>  
WHEN <hodnota1> THEN <výraz1>  
WHEN <hodnota2> THEN <výraz2>  
...  
ELSE <výraz3>  
END
```

D26. Hraje se někde film Falešná kočička?

```
SELECT 'Film falešná kočička se' ||  
      (CASE COUNT(*))  
      WHEN 0 THEN 'ne'  
      ELSE ''  
      END) || 'hraje.'  
FROM Predstaveni  
WHERE jmeno_f = 'Falešná kočička' ;
```

Hodnotové výrazy – výraz CASE

CASE

```
CASE <přepínač>  
WHEN <hodnota1> THEN <výraz1>  
WHEN <hodnota2> THEN <výraz2>  
... ELSE <výraz3>  
END
```

D27. Doplňte seznam výjpuček o příznak levná/drahá.

```
SELECT v.*, (CASE  
                WHEN cena <10 THEN 'levná'  
                WHEN cena >100 Then 'drahá'  
            END)  
FROM Výpůjčka V;
```

Hodnotové výrazy – COALESCE

Funkce COALESCE (V1,V2,..Vn) je ekvivalentní výrazu:

```
CASE  
WHEN V1 IS NOT NULL THEN V1  
WHEN V2 IS NOT NULL THEN V2  
...  
WHEN Vn IS NOT NULL THEN Vn
```

D28. Někteří zaměstnanci nemají plat. Vypiš seznam a místo NULL zobraz 0.

```
SELECT osobni_c, jmeno,  
       COALESCE(PLAT,0) AS Mesicni_prijem  
FROM Zamestnanci;
```

Predikát LIKE

D29. Najdi platy zaměstnanců, kteří jsou z Kolína.

```
SELECT Z.plat  
FROM Zaměstnanci Z  
WHERE Z.adresa LIKE '%Kol_n%';
```

Zástupné symboly

%

skupina znaků (i prázdná)

—

právě jeden znak

řádkové výrazy

Výrazy

Výraz:

$(R.cena, R.datum) = (S.cena, S.datum)$

lze použít namísto:

$R.cena = S.cena \text{ AND } (R.datum = S.datum)$

Výraz:

$(R.cena, R.datum) > (S.cena, S.datum)$

lze použít namísto:

$R.cena > S.cena \text{ OR } (R.cena = S.cena \text{ AND } R.datum > S.datum)$

predikáty IS NULL

- IS [NOT] NULL
- IS [NOT] TRUE
- IS [NOT] FALSE

D30. Vypiš čísla zakázek od výpůjček, které jsou půjčeny neomezeně (chybí hodnota data vrácení)

```
SELECT c_zak  
FROM Vypujcky  
WHERE datum_v IS NULL;
```

Množinový predikát IN

predikát IN – použití

<výraz>[NOT] IN (<výčet_množiny_hodnot>)
<výraz>[NOT] IN (<poddotaz>)

D31. Najdi filmy, s danými režiséry

```
SELECT jméno_f FROM Filmy  
FROM Filmy  
WHERE Reziser IN ('Menzel', 'Chytilová', 'Kachyňa');
```

D32. Najdi adresy kin, ve kterých dávají film Kolja.

```
SELECT adresa  
FROM Kina  
WHERE nazev_k IN (SELECT nazev_k  
                   FROM Predstaveni  
                   WHERE jmeno_f='Kolja');
```

Množinový predikát IN

D33. Najdi jména zákazníků s rezervací filmu od režiséra Menzela

```
SELECT jmeno
FROM Zákazníci
WHERE rod_c IN (SELECT rod_c
                 FROM Rezervace R
                 WHERE R.jmeno_f IN (SELECT F.jmeno_f
                                     FROM Filmy F
                                     WHERE F.reziser = 'Menzel'));
```

- výraz `IN(∅)` vrací `FALSE`
- výraz `IN(ℵ)` vrací `UNKNOWN`

Poznámka: \aleph reprezentuje n-tici (řádek) tvořenou pouze NULL hodnotami.

Množinové predikáty ANY, ALL, SOME

● > SOME

● < SOME

● <> SOME

● = SOME

● > ALL

● < ALL

● <> ALL

● = ALL

synonyma:

● ANY \equiv SOME

● = SOME \equiv IN

● <> ALL \equiv NOT IN

D34. Najdi zaměstnance, kteří mají plat vyšší než všichni zaměstnanci z Prahy.

```
SELECT osobni_c, jmeno
FROM Zamestnanci
WHERE plat > ALL (SELECT Z.plat
                  FROM Zamestnanci Z
                  WHERE Z.adresa LIKE '%Praha%');
```

nebo:

```
SELECT osobni_c, jmeno
FROM Zamestnanci
WHERE plat > (SELECT max(Z.plat)
              FROM Zamestnanci Z
              WHERE Z.adresa LIKE '%Praha%');
```

Množinový predikát UNIQUE

D35. Vypiš jména a adresy z ákazníků, kteří mají nejvýše jednu výpučku.

```
SELECT Z.jmeno, Z.adresa  
FROM Zakaznici Z  
WHERE UNIQUE (SELECT *  
               FROM Vypujcka V  
               WHERE V.rod_c = Z.rod_c);
```

- výraz `UNIQUE(\emptyset)` vrací `TRUE`
- výraz `UNIQUE(\aleph)` vrací `TRUE`
- výraz `EXISTS(\emptyset)` vrací `FALSE`
- výraz `EXISTS(\aleph)` vrací `FALSE`

Poznámka: \aleph reprezentuje n-tici (řádek) tvořenou pouze NULL hodnotami.

Kvantifikace v SQL

- Existenční kvantifikátor $\exists x.P(x)$
v SQL: **[NOT] EXISTS**
prakticky testuje prázdnot/nepřázdnost v množině výsledků
- Univerzální kvantifikátor $\forall x.P(x)$
není v SQL přímo implementován implementovat pomocí \exists :
 $\forall x.P(x) \equiv \neg \exists x.(\neg P(x))$

Každý film má režiséra

Neexistuje film **bez** režiséra.

nebo:

Neexistuje film, pro který **není pravda**, že má režiséra.

Kvantifikace v SQL

D36. Najdi jména zákazníků, kteří mají rezervovaný nějaký film.
D36'. Najdi jména zákazníků takových,
že pro ně existuje záznam o rezervaci některého filmu.

```
SELECT jmeno  
FROM zakazník Z  
WHERE EXISTS (SELECT 1  
               FROM Rezervace  
               WHERE rod_c=Z.rod_c);
```

Nezáleží na tom, co se vybere v klauzuli **SELECT** vnořeného dotazu.
Vyhodnocuje se prázdnot/neprázdnot množiny definované
vnořeným dotazem.

Kvantifikace v SQL

D37. Najdi kina, která nic nehrají.

D37'. Najdi taková kina, pro něž neexistuje představení.

```
SELECT nazev_k  
FROM Kina K  
WHERE NOT EXISTS (SELECT 'X'  
                   FROM Představení  
                   WHERE K.nazev_k=P.nazev_k);
```

Nezáleží na tom, co se vybere v klauzuli **SELECT** vnořeného dotazu.

Vyhodnocuje se prázdnot/neprázdnot množiny definované vnořeným dotazem.

Kvantifikace v SQL

D38. Najdi kino, které hraje **všechna** představení.

D38'. Najdi takové kino, pro něž **neexistuje** představení, které **není na programu** tohoto kina

```
SELECT nazev_k  
FROM Kina K  
WHERE NOT EXISTS (SELECT 1  
                   FROM Predsaveni P  
                   WHERE K.nazev_k <> P.nazev_k);
```

Použita dvojitá negace ve spojení s existenčním kvantifikátorem pro opis univerzálního kvantifikátoru.

Množinové operace

- UNION
- INTERSECT
- EXCEPT ; v Oracle se používá MINUS
- UNION ALL ; neřeší duplicity, je výrazně rychlejší než UNION, netřídí výsledek

D39. Najdi kina, která nic nehrají.

```
(SELECT nazev_k  
FROM Kina)  
EXCEPT  
(SELECT nazev_k  
FROM Predstaveni);
```

Poznánka: Je nezbytné, aby relace (množiny), které vstupují do množinových operací byly vzájemně kompatibilní.

Tedy relace musí mít shodný počet atributů a odpovídající si atributy musí být stejného typu (nemusí se jmenovat stejně).

Množinové operace

D40. Najdi filmy, které jsou rezervované **nebo** půjčené.

```
(SELECT Jmeno_f FROM Rezervace)
```

UNION

```
(SELECT Jmeno_f FROM Vyjpujcky JOIN Filmy USING (c_kopie));
```

D41. Najdi filmy, které jsou rezervované **a** půjčené.

```
(SELECT Jmeno_f FROM Rezervace)
```

INTERSECT

```
(SELECT Jmeno_f FROM Vyjpujcky JOIN Filmy USING (c_kopie));
```

D42. Najdi filmy, které jsou rezervované **a nejsou** půjčené.

```
(SELECT Jmeno_f FROM Rezervace)
```

EXCEPT

```
(SELECT Jmeno_f FROM Vyjpujcky JOIN Filmy USING (c_kopie));
```

V Důsledku eliminace duplicit bývá výsledek implicitně seříděn vzestupně.

Množinové operace

D43. Vypiš adresy zákazníků a zaměstnanců.

```
(SELECT Jmeno,Adresa From Zakaznici)
```

UNION

```
(SELECT Jmeno,Adresa FROM Zamestnanci);
```

Nesmíme zapomenout na kompatibilitnost množin.

... možno zajistit též pomocí **CORRESPONDING**

```
(SELECT * From Zakaznici)
```

UNION CORRESPONDING

```
(SELECT * FROM Zamestnanci);
```